

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Watergebiedsplan Valkkoog

Toelichting bij (de partiële herziening
van) het peilbesluit Schagerkogge

Auteur
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Registratienummer
15.35084

Datum
9 november 2015

Samenvatting

Uit de Bescherming Wateroverlast Noorderkwartier (BWN)-studie (2005) is naar voren gekomen dat er onvoldoende waterberging is in de polder Valkkoog, met als gevolg dat er een verhoogde kans is op wateroverlast. Om de wateropgave in het gebied op te lossen is er een set aan maatregelen opgesteld. Voor de uitvoering van deze maatregelen zijn er enkele peil(grens)wijzigingen noodzakelijk.

Het maatregelenpakket wordt in zijn geheel omschreven in het projectplan 'Aanpassen watersysteem in de polder Valkkoog, in het kader van het programma Wateropgave' (15.30143). Voor het peilbesluit zijn de volgende maatregelen relevant:

- De wateropgave in polder Valkkoog wordt opgelost door het afkoppelen van peilgebied 03080-04 en 03080-05 van gemaal Valkkoog.
- Peilgebieden 03080-04 en 03080-05 worden in de nieuwe situatie bemalen door een nieuwe pomp direct naar de boezem. De huidige pomp Valkkoog-Westerend van 03080-05, die 150 meter bovenstrooms staat, wordt verwijderd en het peil in de waterloop tussen Westerland en de boezem wordt met 30 cm verlaagd naar het huidige peil in peilgebied 03080-05.
- Stuw Lindelaan die het peil in peilgebied 03080-03 regelt, wordt verwijderd en gemaal Valkkoog gaat het peilgebied 03080-03 rechtstreeks bemalen. Het peil in de toevoertocht naar gemaal Valkkoog wordt hierdoor met 15 cm verhoogd.
- Het perceel van een naastgelegen agrariër (ten oosten van de maaltocht) krijgt hierdoor te maken met een kleinere drooglegging. Deze agrariër heeft aangegeven mee te willen werken, als de drooglegging voor zijn percelen in het noorden van polder Valkkoog verbeterd wordt. Dit wordt gerealiseerd door het aanpassen van de peilgebiedsgrens tussen peilgebied 03080-01 en 03080-02 (noordelijk deel van de polder) en de daarbij behorende maatregelen, waardoor het peil bij deze percelen 20 cm lager wordt.

Door het aanpassen van de peilgrenzen is er een positief effect te verwachten voor de waterberging, het watersysteem en de natuur. Er is een negatief effect te verwachten voor de agrarische functie ten noordoosten van de Van der Lindelaan (zie vierde aandachtspunt). Compensatie zal plaatsvinden door het herdraineren van het perceel en peilverlaging op de percelen van de betreffende eigenaar in het noorden van polder Valkkoog. De belanghebbenden in het gebied hebben aangegeven geen bezwaar te hebben tegen de wijzigingen.

Het oppervlak van het plangebied is beperkt, de peilwijzigingen zijn klein en de effecten vooral positief. Daarom is geen nadere beoordeling van de milieueffecten in een milieueffectrapportage (MER) nodig.

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	4
2	Gebiedsbeschrijving	4
2.1	Begrenzing plangebied	4
2.2	Gebiedskenmerken	4
2.3	Vigerend peilbesluit	5
2.4	Watersysteembeschrijving	5
3	Uitgangspunten	5
3.1	Uitgangspunten	5
3.2	Maatregelen 'Aanpassen watersysteem polder Valkkoog'	6
4	Afwegingsproces en effecten	7
4.1	Peilbesluit	8
4.2	Projectplan	9
4.3	Legger	9
4.4	Terinzagelegging	9
	Literatuurlijst	10
bijlage 1	Maatregelen t.b.v. peilwijziging Valkkoog-Zuid	11
bijlage 2	Maatregelen t.b.v. peilwijziging Valkkoog-Noord	12

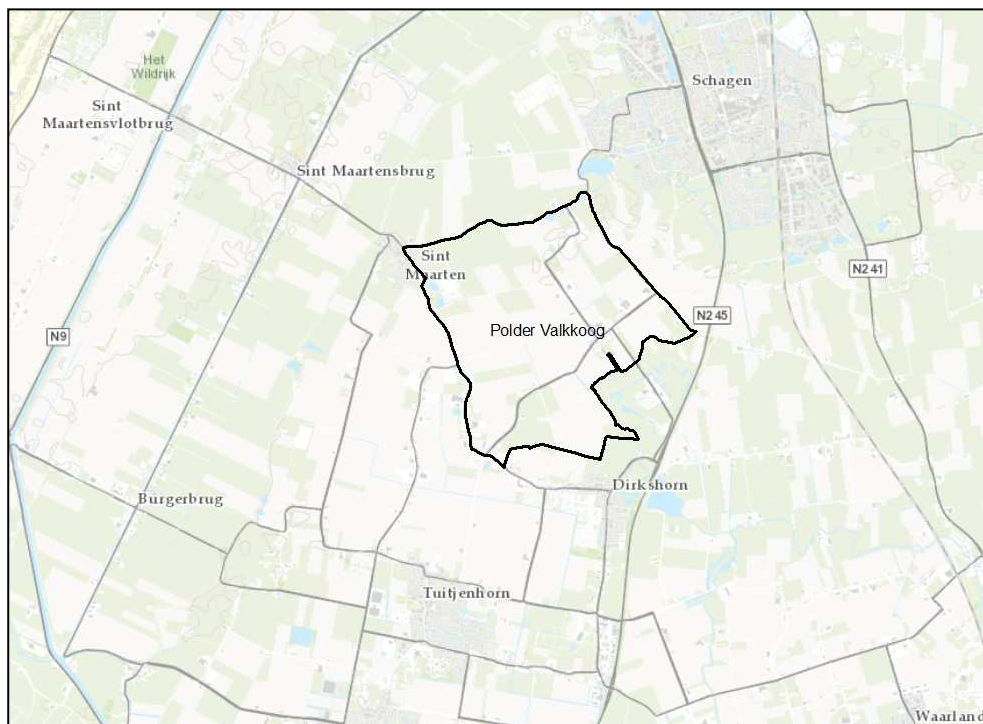
1 Aanleiding

Uit de Bescherming Wateroverlast Noorderkwartier (BWN)-studie (2005) is naar voren gekomen dat er onvoldoende waterberging is in de polder Valkkoog, met als gevolg een verhoogde kans op wateroverlast bij extreme neerslag. Dit betekent dat het hoogheemraadschap een opgave heeft om maatregelen te nemen om de kans op wateroverlast te verkleinen. Om deze wateropgave in het gebied op te lossen is er een set aan maatregelen bedacht. Voor de uitvoering van deze maatregelen is het nodig enkele grenzen tussen peilgebieden met verschillend waterpeil te wijzigingen.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Begrenzing plangebied

De polder Valkkoog is gelegen in de gemeente Schagen (zie figuur 1) en is 513 ha groot.

figuur 1: Locatie plangebied

2.2 Gebiedskenmerken

In de polder Valkkoog komt voornamelijk akkerbouw voor, met daarnaast grasland, bollen en bebouwing. Vlakbij het gemaal Valkkoog zijn er langs de Van der Lindelaan natuurwaarden te vinden in de vorm van een moeraszone met rietlanden. Deze natuurwaarden zijn niet opgenomen in het Natuurbeheerplan 2015 van de provincie Noord-Holland. Volgens de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) zijn er alleen twee soorten foeragerende vleermuizen in het gebied bekend die beschermd worden door tabel 2/3 uit de Flora- en Faunawet.

In de polder komen enkele provinciale monumenten (stolpboerderijen) voor. Daarnaast zijn er delen aangewezen als aardkundig waardevol gebied en aardkundig monument: het Schagerwiel en Valkkoog, wielen gevormd door een doorbraak van de Westfriese Zeedijk. Al deze waarden liggen buiten het gebied waar een peilwijziging nodig is.

De bodem bestaat hoofdzakelijk uit kalkrijke poldervaaggrond op lichte zavel (Mn15AE-IV).

2.3 Vigerend peilbesluit

Polder Valkkoog valt binnen het vigerende peilbesluit Schagerkogge, dat is vastgesteld op 14 december 2005 (05.27626). Hierin is een dynamisch peilbeheer opgenomen. Dit betekent dat er een streefpeil per peilgebied is vastgesteld met daar omheen een bandbreedte waar het peil tussen mag fluctueren. Op die manier kan er door de gebiedsbeheerder worden geanticipeerd op de (voorspelde) weersomstandigheden en de wensen vanuit het gebied.

Tabel 1 Vigerend peilbesluit

<i>Peilgebied</i>	<i>Streefpeil (m NAP)</i>	<i>Bandbreedte</i>
03080-01	-1,70	+ - 10 cm
03080-02	-1,90	+ - 10 cm
03080-03	-2,15	+ - 10 cm
03080-04	-2,30	+ - 10 cm
03080-05	-2,60	+ - 10 cm
03080-06	-1,85	+ - 10 cm

Uit een controle van de waterpeilen (waterpeilmetingen door RPS in februari 2015 en analyse van waterpeilhoogtes opgenomen in het AHN (datamining AHN2)), blijkt dat de praktijkpeilen in de polder overeenkomen met het vastgestelde peilbesluit.

2.4 Watersysteembeschrijving

Polder Valkkoog bestaat uit zes peilgebieden. In de huidige situatie wateren peilgebied 03080-01 en 03080-02 vanuit het noorden van de polder af op het grootste peilgebied 03080-03. Vanuit het westen loost ook 03080-06 het water op dit peilgebied 03080-03.

Via stuw Lindelaan kan het water van 03080-03 worden afgevoerd naar peilgebied 03080-04, waar het vervolgens wordt uitgemalen naar de boezem. Met behulp van een kleinere pomp Valkkoog-Westerend vindt de afvoer van peilgebied 03080-05 plaats naar 03080-04 en dan ook via gemaal Valkkoog naar de boezem. Het gemaal Valkkoog heeft een capaciteit van 50 m³/min.

3 Uitgangspunten

3.1 Uitgangspunten

Uitgangspunten en knelpunten	
Raamplan Bescherming tegen Wateroverlast (2005 - 05.21423)	Uit de BWN-studie (2005) is naar voren gekomen dat er onvoldoende waterberging is in polder Valkkoog. Het hoogheemraadschap heeft een opgave om 2 ha waterberging te realiseren of met een andere technische oplossing te voldoen aan de normen voor wateroverlast.

Uitgangspunten en knelpunten	
Signalen vanuit gebiedsbeheerder HHNK	De waterafvoer van de polder verloopt niet optimaal. Door het beperkte oppervlak van peilgebied 03080-04 (bemalen peilgebied), en de korte afstand tussen gemaal Valkkoog (03080-04) en stuw Lindelaan (03080-03) en staat het gemaal vaak te pendelen. Dat wil zeggen dat het gemaal door de peilfluctuaties in het peilgebied vaak aan- en afslaat. Dit is nadelig voor het functioneren van het gemaal en de stabiliteit van de oevers.
Signalen vanuit het gebied	Geen draagvlak voor de aanleg van een (fysieke) waterberging, in verband met mogelijke ganzenoverlast en onttrekking van areaal aan het agrarisch gebruik.

3.2 Maatregelen 'Aanpassen watersysteem polder Valkkoog'

Het projectplan 'Aanpassen watersysteem in de polder Valkkoog, in het kader van het programma Wateropgave' (15.30143) bevat maatregelen om het watersysteem te verbeteren en de wateropgave op te lossen. Zie ook de kaartjes in bijlage 1 voor Valkkoog-Zuid en bijlage 2 voor Valkkoog-Noord.

- De wateropgave in polder Valkkoog wordt opgelost door het afkoppelen van peilgebied 03080-04 en 03080-05 van gemaal Valkkoog. Het gemaal Valkkoog hoeft zodoende minder oppervlakte te bemalen waardoor de capaciteit van het gemaal per te bemalen hectare toeneemt. Dit heeft tot gevolg dat geen extra waterberging nodig is om te kunnen voldoen aan de normen voor wateroverlast.
- Peilgebieden 03080-04 en 03080-05 worden in de nieuwe situatie bemalen door een nieuwe pomp van 10m³/min, die het water direct afvoert naar de boezem. De huidige pomp Valkkoog-Westerend van peilgebied 03080-05, die 150 meter bovenstrooms staat, wordt verwijderd en het peil in de waterloop tussen Westerend en de boezem wordt verlaagd naar het huidige peil in peilgebied 03080-05. Peilgebied 03080-04 watert met een te plaatsen nieuwe stuw af naar 03080-05.
- Stuw Lindelaan die het peil in peilgebied 03080-03 regelt, wordt verwijderd en gemaal Valkkoog gaat het peilgebied 03080-03 rechtstreeks bemalen. Door het opheffen van dit tussenliggend kunstwerk op korte afstand van het gemaal, wordt het pendelen van het gemaal voorkomen.
- Het verwijderen van Stuw Lindelaan heeft tot gevolg dat het peil in de toevoertocht naar gemaal Valkkoog 15 cm wordt verhoogd. Het perceel van een naastgelegen agrariër krijgt hierdoor te maken met een geringere drooglegging. Deze agrariër heeft aangegeven mee te willen werken, als ter compensatie de drooglegging voor zijn percelen in het noorden van polder Valkkoog verbeterd wordt. Dit wordt gerealiseerd door het aanpassen van de peilgebiedsgrens tussen peilgebied 03080-01 en 03080-02 (noordelijk deel van de polder) en de daarbij behorende maatregelen, waardoor het peil bij deze percelen 20 cm lager wordt.

4 Afwegingsproces en effecten

In deze paragraaf worden de te verwachten effecten van het nieuwe peilbesluit beschreven.

MER-beoordeling

De geplande peilwijziging valt buiten de in de Wet milieubeheer en de bijlage bij het Besluit m.e.r. gestelde criteria, daarom geldt er geen formele m.e.r.-beoordelingsplicht. Het hoogheemraadschap moet wel motiveren waarom geen m.e.r.-beoordeling of MER nodig is. De onderstaande beschrijving dient als motivering van deze 'vormvrije m.e.r.-beoordeling'.

Waterberging

Door het verplaatsten van gemaal Valkkoog-Westerend kunnen peilgebied 03080-04 en 03008-05 direct naar de boezem afwateren. Hierdoor wordt de afvoercapaciteit van de polder vergroot. Ook de peilverlaging in het noordelijke deel van de polder heeft een positief effect op de beschikbare waterberging in de polder.

Watersysteem

Na het verwijderen van stuw Lindelaan bemaalt het hoofdgemaal Valkkoog het grote peilgebied 03080-03 direct. Dit voorkomt dat het gemaal gaat pendelen en verbetert de waterafvoer van de polder.

Ten behoeve van de peilwijziging in het noordelijke deel van de polder zijn er ook aanpassingen nodig in het watersysteem. Percelen ten zuiden van Valkkogerweg kunnen in de nieuwe situatie namelijk niet meer afwateren via Valkkogerdijk (in noordelijke richting). In het Projectplan 'Aanpassen watersysteem in de polder Valkkoog' zijn maatregelen opgenomen om dit op te lossen. De wegsloot langs de Valkkogerweg wordt aan oostkant doorgetrokken en aangesloten op het - 1,70 m NAP peil net ten noorden van stuw Valkkoog. Het huidige peil van de wegsloot blijft gehandhaafd.

Infrastructuur

De westelijke wegsloot van de Van der Lindelaan heeft nu een peil van -2,30 m NAP. Omdat de omliggende waterlopen in peil worden gewijzigd is er in de nieuwe situatie in de westelijke wegsloot een peil mogelijk van ofwel -2,60 m NAP (peilgebied 03080-05) of -2,15 m NAP (03080-03). Een verlaging van het peil in de westelijke wegsloot van -2,30 naar -2,60 is echter niet gewenst. De wegsloot is in de huidige situatie al diep en smal en bij een peilverlaging zou verdere verdieping en verbreding van de wegsloot nodig zijn. Hiervoor is onvoldoende ruimte in de wegberm. De gemeente Schagen heeft als wegbeheerder ingestemd met de peilverhoging, en ook voor de agrarische functie naast de wegsloot is een peilverlaging niet nodig of wenselijk. Daarom wordt deze opgenomen in peilgebied 03080-03 met een peil van NAP -2,15 m. Hierdoor vindt in de wegsloot een peilverhoging van 15 cm plaats. Het peil wordt hiermee hetzelfde als in de overige wegsloten.

Agrarische functie

Door het verwijderen van de stuw Van der Lindelaan, zal de toevoertocht naar het gemaal Valkkoog te maken krijgen met een peilverhoging van 15 cm (peil wordt -2,15 m NAP). Het perceel ten noordoosten van de maaltocht krijgt hierdoor een geringere drooglegging. Deze was 1,15 m en wordt 1,00 m. HHNK draineert het betreffende perceel (afgestemd op het nieuwe peil en met kleinere drainafstand). Daarnaast wordt de betreffende eigenaar gecompenseerd door een grotere drooglegging te realiseren voor zijn percelen in het noorden van de polder (Zie bijlage 2).

maatregelen Valkkoog-Noord). Deze percelen langs de Valkkogerdijk hebben op dit moment een wat geringere drooglegging dan de rest van de polder. Door het verschuiven van de peilgrens wordt de gemiddelde drooglegging op deze percelen vergroot van 1,04 m naar 1,24 m. De gemiddelde drooglegging in de polder Valkkoog is 1,26 m.

Het perceel ten westen van de Van der Lindelaan wordt niet opnieuw gedraineerd. Alleen de zuidelijke waterloop wordt in peil verlaagd van -2,30 naar -2,60 m NAP over een lengte van circa 250 m. Door de verlaging van het waterpeil is het nodig om de waterloop ten opzichte van het nieuwe waterpeil te herprofilen om voldoende afvoercapaciteit te behouden. Er zijn geen negatieve effecten te verwachten door de peilaanpassing in deze waterloop. Het gaat om een kleine uitbreiding van het huidige peilgebied 03080-05 en de aangrenzende agrariër is akkoord en heeft de herprofilering mogelijk gemaakt door de verkoop van een strook grond langs de waterloop.

Natuur

Voor de natuurzone langs de Van der Lindelaan heeft de peilverhoging van 15 cm in de maaltocht een gunstig effect. Door het hogere peil neemt het oppervlak grazige vegetatie (verland rietland) af en het oppervlak waterriet en moeraszones toe. Daardoor nemen de leefgebieden voor amfibieën, vissen en moerasgebonden vogels als waterral en roerdomp toe. Dit betekent een verhoging van de natuurwaarden. Bij beheerder Landschap Noord-Holland (LNH) zijn er geen gegevens over beschermde planten bekend. LNH heeft geen bezwaar tegen een peilverhoging. De twee soorten fouragerende vleermuizen die volgens de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) in het gebied voorkomen ondervinden geen negatieve effecten van de peilwijziging.

Bebouwing en archeologische waarden

Ten zuiden van het gebied waar de peilverlaging in Valkkoog-Noord zal optreden ligt de bebouwing van Valkkoog. De bebouwing, met in enkele gevallen ook archeologische waarde, wordt echter omringd door een hoge drainagebuis. Ook de waterloop langs de bebouwing aan de Valkkogerdijk, ten noorden van het plangebied, blijft op hoog peil. Er is daardoor geen verlaging van de grondwaterstand te verwachten ter plaatse van deze gebouwen. Er zijn ook geen andere archeologische waarden in het gebied van de peilverlaging aanwezig. De peil(grens)wijziging heeft hierdoor geen negatief effect op de bebouwing en archeologische waarde van het gebied.

Conclusie

Door het aanpassen van de peilgrenzen is er een positief effect te verwachten voor de waterberging, het watersysteem en de natuur. Er is een negatief effect te verwachten voor de agrarische functie ten noordoosten van de Van der Lindelaan. Compensatie zal plaatsvinden door het herdraineren van het perceel en peilverlaging op de percelen van de betreffende eigenaar in het noorden van polder Valkkoog. De belanghebbenden in het gebied hebben aangegeven geen bezwaar te hebben tegen de wijzigingen.

Het oppervlak van het plangebied is beperkt, de peilwijzigingen zijn klein en de effecten vooral positief. Daarom is geen MER-beoordeling of MER nodig voor deze wijzigingen.

4.1 Peilbesluit

Voor het vastleggen van de gewenste peil(grens)wijzigingen wordt het peilbesluit Valkkoog en de bijbehorende toelichting in dit rapport ter vaststelling aangeboden aan het algemeen bestuur van het hoogheemraadschap (CHI).

4.2 Projectplan

Vanwege de voorgenomen peilwijzigingen is ook een aanpassing van de waterlopen nodig. Deze herprofilering, en de rest van de uit te voeren werkzaamheden aan de kunstwerken en waterlopen in het gebied, staan verder omschreven in het projectplan 'Aanpassing watersysteem in de polder Valkkoog, in het kader van het programma Wateropgave' (15.30143). Het projectplan wordt vastgesteld door het college van dijkgraaf en hoogheemraden.

4.3 Legger

Door de herprofilering van de waterlopen is ook een wijziging van de leggerprofielen (normprofielen) nodig. Deze wijzigingen staan omschreven in het projectplan en worden in de jaarlijkse herziening van de legger vastgesteld. Naast de herprofilering is er nog een wijziging. De waterloop tussen het nieuwe gemaal Westerend en de nieuwe stuw wordt in categorie gewijzigd van secundair naar primair water.

4.4 Terinzagelegging

Het projectplan, het peilbesluit en de leggerwijziging worden tegelijkertijd ter inzage gelegd, zodat er een goed beeld gevormd kan worden van de voorgestelde wijzigingen en werkzaamheden en de onderlinge samenhang.

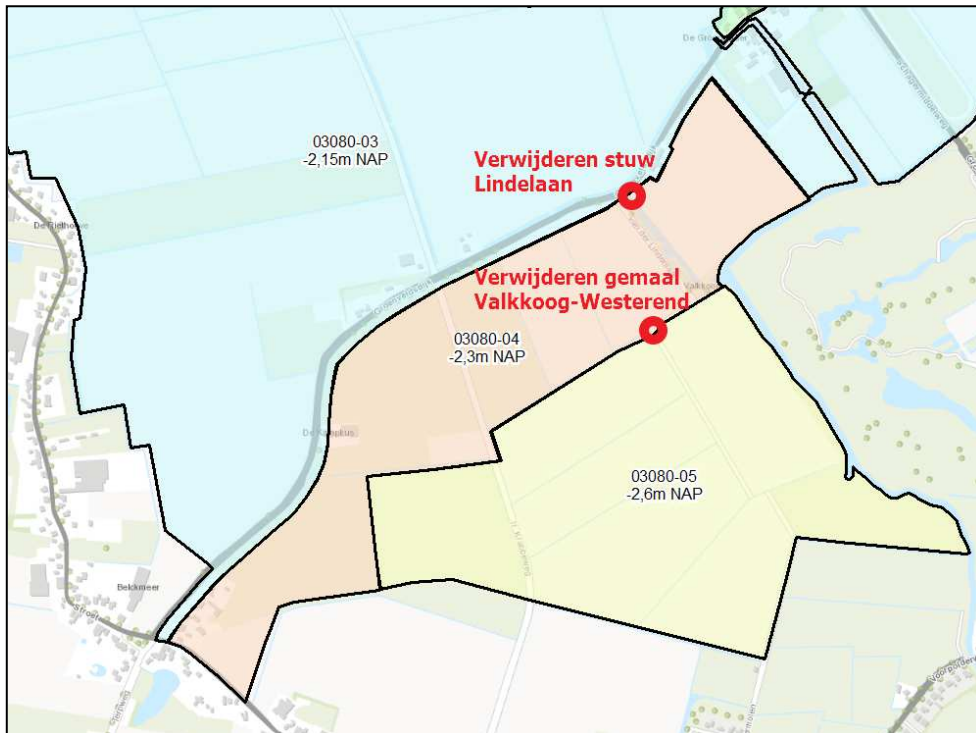
Literatuurlijst

1. Alterra, Landelijk Grondgebruiksbestand Nederland (LGN5); Vervaardiging, nauwkeurigheid en gebruik, Wageningen, 2005
2. DLO-Staring Centrum, Bodemkaart van Nederland, Wageningen, 1994
3. Goes, Van der, Beschermde soorten in het beheersgebied van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, z.pl., 2007
4. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Bescherming Wateroverlast Noorderkwartier, Alkmaar, 2004
5. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Waterbeheersplan 2010-2015; Van veilige dijken tot schoon water, Edam, 2009
6. Meetkundige Dienst, Actuele Hoogtekaart Nederland, z.pl., 2011
7. Meetkundige Dienst, Productspecificatie AHN 2000, z.pl., 2000
8. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten!; De Flora- en faunawet in de praktijk; informatie over vrijstellingen, ontheffingen en gedragscodes, z.pl., 2010
9. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Handboek Kaderrichtlijn water, z.pl., 2003
10. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Nationaal Bestuurakkoord Water (NBW), z.pl., 2002
11. Ministerie van VROM, LNV, V&W en EZ, Nota Ruimte, Den Haag, 2006
12. Provincie Noord-Holland, Beleidsnota natuur en landschap; Deel nota Ecologische structuren en natuur- en landschapsbouw; Beleidsvisie ontwikkeling provinciale ecologische hoofdstructuur PEHS, Haarlem, 1993
13. Provincie Noord-Holland, Cultuurhistorische waardenkaart Noord-Holland, z.pl., 2002
14. Provincie Noord-Holland, Provinciaal Waterplan Noord-Holland 2010-2015; Beschermen, benutten, beleven en beheren, Haarlem, 2010
15. Provincie Noord-Holland, Waterverordening Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, provinciaal blad 2009|162
16. Provincie Utrecht, Kaders voor het GGOR in de provincie Utrecht, Gewenst grond- en oppervlaktewaterregime: Heldere keuzes voor duurzaam waterbeheer, Utrecht, 2006
17. Rijkswaterstaat, Klimaatverandering en bodemdaling: gevolgen voor de waterhuishouding in Nederland, 's Gravenhagen, 1997
(www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/gebruiksfuncties/werkwijzer/kennis_uit_de/map/b/bodemdaling/)
18. STOWA, Waternood, z.pl., 2007
19. Vereniging voor landinrichting, Cultuurtechnisch Vademecum; Handboek voor inrichting en beheer van het landelijk gebied, Doetinchem, 2000
20. Wet op de waterhuishouding

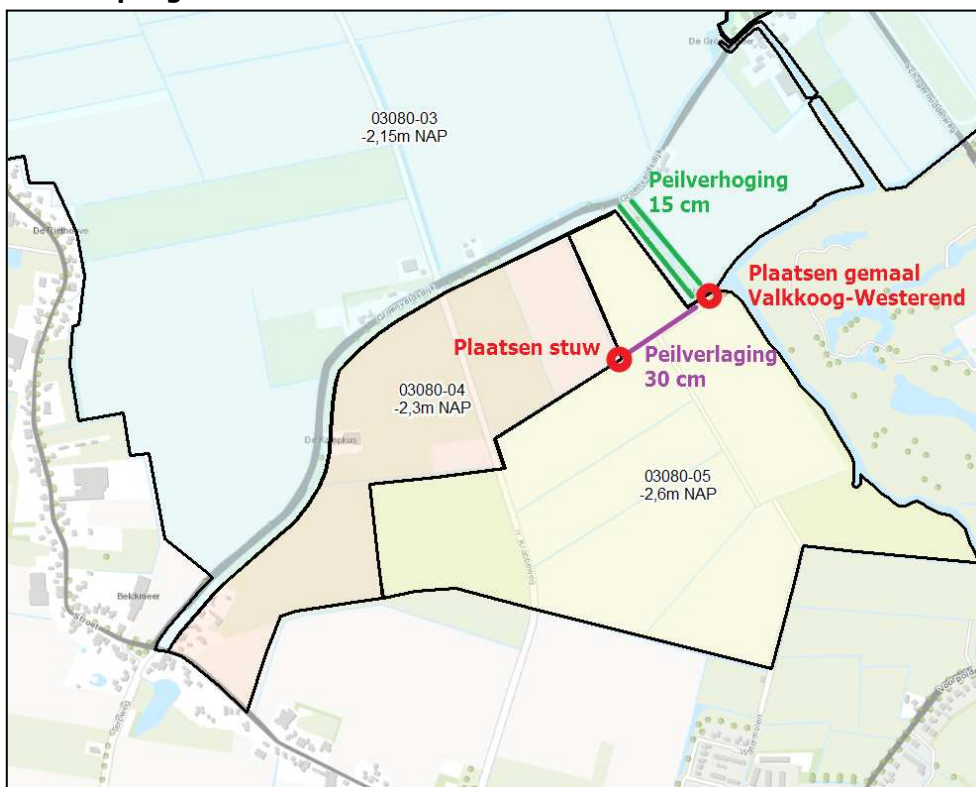

bijlage 1 Maatregelen t.b.v. peilwijziging Valkkoog-Zuid

Huidige peilgebieden

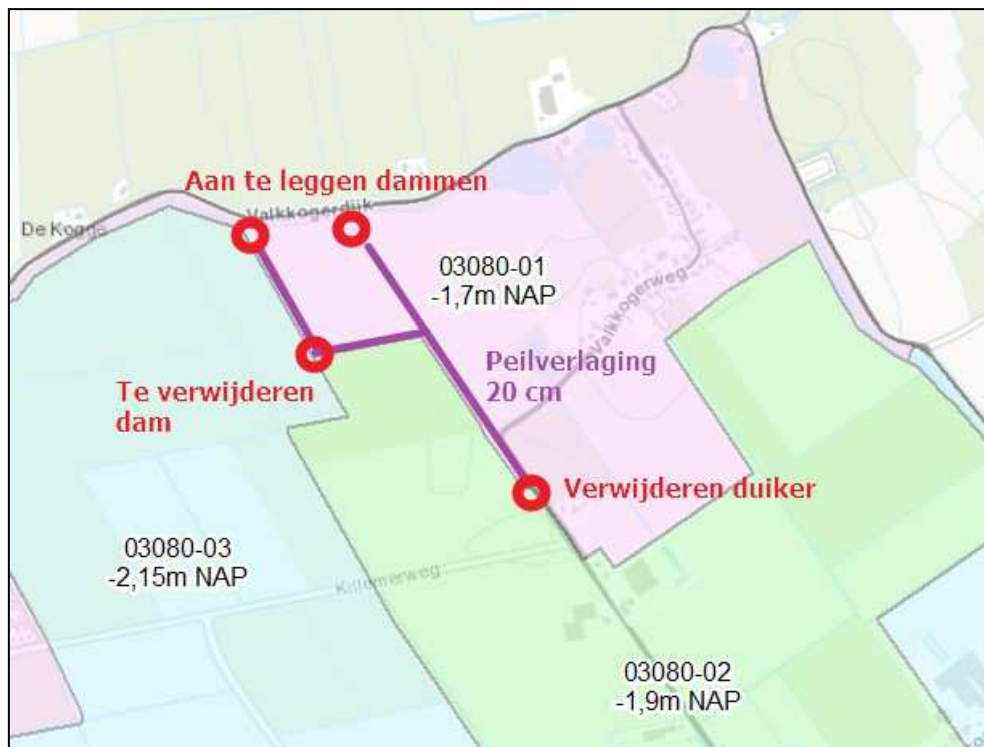
Nieuwe peilgebieden

bijlage 2 Maatregelen t.b.v. peilwijziging Valkkoog-Noord

Huidige peilgebieden

Nieuwe peilgebieden

